

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 201/09-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 602/2000 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. apríla 2009 doručená sťažnosť I. K. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), a 24. júna 2009 jej doplnenie, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie vecí

bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 602/2000.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: *„Zanedlho bude 9 rokov, keď sa na okresnom... súde začal môj... súdny spor o neplatnosť zrušenia nájomnej zmluvy... Stalo sa tak mojou podanou žalobou na tento súd, zo dňa 26. VIII. 2000, ktorá bola doručená... 30. VIII. 2000, ale... nebolo o tejto dodnes... rozhodnuté... týmto mojím súdnym prípadom sa zaoberá už 4. sudca... súd v tomto konaní až okato lavíruje, taktizuje a zaoberá sa všetkým možným, len nie meritom sporu... Preto sú tu... neodôvodnené prietahy...“*

Dňa 1. IV. 2009 mi došlo od Okresného súdu vo Svidníku opatrenie čí. 4/09, zo dňa 22. I. 2009... predseda nariadil v tejto mojej právnej veci pod č. k. 5 C 602/00 zmenu sudcu, napriek tomu, že nebola z mojej strany voči nemu... vznesená... námietka... jeho prodpojatosti v tomto spore...“

Na základe takto odôvodnenej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd svojím rozhodnutím vyslovil porušenie jeho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v označenom konaní.

Dňa 24. júna 2009 bolo ústavnému súdu doručené podanie sťažovateľa označené ako *„Návrh na konanie o ústavnej sťažnosti“*. Z obsahu tohto podania vyplýva, že ide o doplnenie sťažnosti doručenej ústavnému súdu 15. apríla 2009.

Z doplnenia sťažnosti možno ustáliť, že v ňom sťažovateľ vyjadruje svoju nespokojnosť s uznesením okresného súdu z 11. júna 2009 doručeným sťažovateľovi 17. júna 2009, ktorým mu okresný súd uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za ním podané odvolanie v sume 99,50 €.

Na základe takto odôvodneného doplnenia sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd svojím rozhodnutím vyslovil aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy postupom okresného súdu v označenom konaní.

Sťažovateľ v návrhu na rozhodnutie ústavného súdu uvedenom v sťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a náhradu trov konania. Oproti jeho návrhu v sťažnosti sťažovateľ v doplnení sťažnosti už požadoval len priznanie finančného zadosťučinenie v sume 1 000 €.

V doplnení sťažnosti sťažovateľ navrhol aj to, aby ústavný súd zrušil opatrenie predsedu okresného súdu č. 4/2009 z 22. januára 2009 o zmene zákonného sudcu.

Sťažovateľ zároveň požiadal ústavný súd o ustanovenie advokáta na konanie pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že označené súdne konanie trvá už deväť rokov a dosiaľ nebolo právoplatne skončené. Podľa sťažovateľa dochádza v tomto konaní

k zbytočným priet'ahom a v tejto súvislosti poukázal na to, že v priebehu konania došlo k niekoľkým zmenám zákonných sudcov. Na základe týchto dôvodov namietal porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 602/2000 a navrhol zrušiť opatrenie predsedu okresného súdu č. 4/2009 z 22. januára 2009 o zmene zákonného sudcu.

V doplnení svojej sťažnosti sťažovateľ vyslovil svoju nespokojnosť s uznesením okresného súdu z 11. júna 2009, ktorým mu bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za ním podané odvolania, a v súvislosti s týmto postupom okresného súdu namietal aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, vyžaduje, aby sťažovateľ preukázal, že ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podal sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov adresovanú predsedovi príslušného všeobecného súdu podľa § 62

a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa § 62 nasl. zákona o súdoch považuje v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04).

V súvislosti s uvedeným ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Zo sťažnosti, jej doplnenia a z príloh vyplýva, že sťažovateľ nepodal sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi okresného súdu pred doručením jeho sťažnosti ústavnému súdu 15. apríla 2009 (sťažnosť podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch, ktorú ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Z obsahu sťažnosti a aj z príslušného spisu okresného súdu nevyplývajú žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, na základe ktorých by ústavný súd mohol odhliadnuť od nesplnenia tejto podmienky prípustnosti sťažnosti v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z obsahu príslušného spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ 30. augusta 2000 doručil okresnému súdu návrh na začatie konania, ktorým sa domáhal voči obchodnej spoločnosti Agrofarma, a. s., určenia neplatnosti výpovede nájomnej zmluvy. Výpoveď bola

odporcom (ako nájomcom) daná sťažovateľovi (ako prenajímateľovi poľnohospodárskych pozemkov), sťažovateľ sa zároveň domáhal ušlého nájomného a náhrady trov konania.

Prvýkrát rozhodol okresný súd rozsudkom z 23. apríla 2002, ktorým návrh sťažovateľa zamietol. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie a okresný súd po vykonaní úkonov súvisiacich s podaním odvolania sťažovateľom a jeho ďalšími podaniami týkajúcimi sa plnenia jeho poplatkovej povinnosti za podané odvolanie súdny spis predložil 19. decembra 2002 odvolaciemu súdu.

Okresný súd v období od začatia konania 30. augusta 2000 do 19. decembra 2002 priebežne vykonával vo veci úkony smerujúce k prerokovaniu a rozhodnutiu veci (obdobie dvoch rokov a necelých troch mesiacov).

V období od 19. decembra 2002 do 18. marca 2004 sa spis nachádzal na odvolacom súde (obdobie jedného roka a troch mesiacov). Odvolací súd uznesením z 19. februára 2004 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd v ďalšom období svojho konania od 18. marca 2004 do 14. decembra 2006 rozhodol o nepriznaní oslobodenia sťažovateľa od platenia súdneho poplatku z odvolania proti rozsudku okresného súdu a o odmietnutí podania návrhu sťažovateľa (z dôvodu, že tento nespĺňal náležitosti návrhu na začatie konania a jeho nedostatky neboli sťažovateľom odstránené ani po výzve zo strany okresného súdu). Proti obom rozhodnutiam okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od platenia súdneho poplatku a zrušil jeho rozhodnutie o odmietnutí návrhu sťažovateľa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V tomto období sa súdny spis nachádzal na odvolacom súde spolu skoro šesť mesiacov.

Pokiaľ ide o predchádzajúce šesťročné obdobie konania okresného súdu (od 30. augusta 2000 do konca roka 2006), z tohto obdobia sa spis okresného súdu nachádzal na odvolacom súde spolu skoro dva roky a v ostatnom období sa konanie okresného súdu vyznačuje priet'ahmi približne v trvaní dvoch rokov.

Okresný súd v období od začiatku roku 2007 vo veci priebežne vykonával úkony smerujúcu k prerokovaniu a rozhodnutiu veci a po doručení sťažnosti ústavnému súdu vo veci rozhodol rozsudkom z 27. apríla 2009, ktorým návrh sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľovi možno pričítať na vrub to, že dôvody svojho návrhu, dôkazy k svojim tvrdeniam a petit svojho návrhu neuviedol dostatočne presne, následne tieto nedostatky na výzvu okresného súdu dopĺňal a upravoval.

Ústavný súd konštatuje, že konanie okresného súdu sa v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu nevyznačovalo priet'ahmi.

Na základe opísaného priebehu konania a so zohľadnením predmetu sporu, ako aj správania sťažovateľa ani celkovú dobu konania okresného súdu nemožno hodnotiť ako dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd poznamenáva, že v danom prípade by bol daný aj dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť, pretože nepovažoval postup okresného súdu za taký, ktorý by mohol byť východiskom pre vyslovenie záveru o príčinnej súvislosti s možným porušením základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo vzťahu k svojmu záveru o danosti dôvodov aj pre odmietnutie sťažnosti v tejto časti pre zjavnú neopodstatnenosť ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok

porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravenému v čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd poskytuje len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte dochádza a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte trvá (napr. mutatis mutandis II. ÚS 387/06). Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 20/02).

K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

Z obsahu príslušného súdneho spisu vyplýva, že v posudzovanom konaní došlo k trom zmenám zákonných sudcov. Dňa 29. septembra 2005 a 21. júna 2006 (došlo k zmene zákonného sudcu na základe opatrení predsedu súdu v súlade so zmenami v rozvrhu práce sudcov okresného súdu. K tretej zmene došlo 22. januára 2009 z dôvodu, že zákonná sudkyňa sa cítila byť zaujatá, a preto predseda okresného súdu vec prideliť novému zákonnému sudcovi.

Ústavný súd konštatuje, že k zmenám zákonných sudcov v posudzovanom konaní došlo zo zákonných dôvodov za splnenia všetkých zákonných podmienok.

Preto k namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že opakované zmeny zákonných sudcov v posudzovanom konaní, nie sú takým postupom súdu, ktorý by zadával možnosť porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu spočívajúcim v jeho rozhodnutí o vyrubení súdneho poplatku sťažovateľovi ústavný súd uvádza, že nemožno vidieť príčinnú súvislosť medzi uvedeným postupom okresného súdu a porušením označeného základného práva sťažovateľa. Okrem uvedeného treba uviesť, že uznesenie okresného súdu o vyrubení poplatkovej povinnosti je preskúmateľné na základe odvolania všeobecným súdom vyššieho stupňa, a preto jeho preskúmavania ani posúdenie správnosti postupu okresného súdu v tomto smere nepatrí do právomoci ústavného súdu.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 1 ústavy odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú a v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júla 2009